

مروری بر اهداف و مأموریت‌های

کمیسیون مسئولیت‌های اجتماعی

انجمن فرانگران نوین

و آیین نامه اجرایی آن

پیش نویس ۴- دی ماه ۱۴۰۲

فهرست

۳	مقدمه:
۳	تعریف مسئولیت اجتماعی:
۴	اقسام مسئولیتهای اجتماعی:
۴	کمیسیون مسئولیتهای اجتماعی فراگیران:
۶	چشم انداز:
۶	ماموریت:
۶	اهداف:
۸	آیین نامه اجرایی کمیسیون مسئولیتهای اجتماعی
۸	فصل اول: تعاریف و ساختار
۹	فصل دوم: وظایف
۱۰	فصل سوم: سایر مقررات

تعریف مسئولیت اجتماعی:

مسئولیت اجتماعی یک چارچوب اخلاقی است و بیانگر این است که هر نهاد، چه یک سازمان و چه یک فرد، می‌بایست با اخلاق و با حساسیت نسبت به مسائل اجتماعی، فرهنگی و محیطی رفتار کند تا به نفع جامعه به کار گرفته شود و نتیجه این اقدامات به نفع جامعه بینجامد. مسئولیت اجتماعی مسئولیتی است که هر فرد باید انجام دهد تا تعادل میان اقتصاد و اکوسیستم را حفظ کند.^۱

مسئولیت اجتماعی شرکتی^۲ یا مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها یا مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها از جستارهای «اخلاق کسب و کار» است که به نقش شرکتها در حوزه اجتماع می‌پردازد. مسئولیت اجتماعی شرکتی مجموعه وظایف و تعهداتی است که شرکت بایستی در جهت حفظ، مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند، انجام دهد.^۳

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در پیوند با مسئولیت شرکت در برابر جامعه، انسان‌ها، و محیطی است که شرکت در آن فعالیت می‌کند و این مسئولیت از مبحث اقتصادی و مالی فراتر می‌رود. مسئولیت اجتماعی شرکت در تعریفی روشن‌تر این گونه تعریف شده است: «مسئولیت اجتماعی شرکت فعالیت‌هایی است که پیش برنده سود و منفعت اجتماعی بوده و فراتر از منافع سازمان و آن چیزی است که قانون بایسته می‌دارد».^۴ به عبارت دیگر هرگاه منابع مالی یا قانون جاری برای تحقق اهدافی عام‌المنفعه کفایت نکند، قالب مسئولیت‌های اجتماعی راه میانبری برای نیل به این اهداف است.

مطالبه از سازمان‌ها برای «مسئولانه عمل کردن» در قبال جامعه، موضوعی است که با گسترش روزافزون اثرگذاری آن‌ها بر محورهای تشکیل دهنده توسعه پایدار یعنی «اقتصاد»، «جامعه» و «محیط زیست»، در دهه‌های پایانی قرن بیستم شدت گرفته و منجر به این شده است که مفهومی به نام مسئولیت اجتماعی سازمانها یا CSR^۵ در دنیای مدیریت ظهور پیدا کند.

اگر بخواهیم در یک تعریف مختصر CSR را توضیح دهیم باید بگوییم: فعالیت‌های اجتماعی برندها و انجام کارهای نوع دوستانه شرکت‌ها نسبت به جامعه و فضایی که در آن فعالیت می‌کنند.

^۱ Palmer, Karen (۱۹۹۵). "Tightening Environmental Standards: The Benefit-Cost or the No-Cost Paradigm?". *The Journal of Economic Perspectives*.

^۲ Corporate Social Responsibility

^۳ «مسئولیت اجتماعی شرکتی چیست و چرا شرکت‌ها به دنبال آن هستند؟». تارنمای روزنامه گسترش صنعت. ۳ اردیبهشت ۱۳۹۲

^۴ «مسئولیت اجتماعی شرکتی: معرفی مختصر و مفید»، انتشارات آکسفورد ص ۴۲

CSR^۵ مخفف (corporate social responsibility) و به معنای مسئولیت اجتماعی است.

اگرچه تعاریف مسئولیت اجتماعی شرکتها متنوع است؛ اما این موضوع که مسئولیت شرکتها در کنار سودآوری، شامل تعهدات اجتماعی و زیست محیطی به ذینفعان مختلف می شود، به شکل گسترده‌ای پذیرفته شده است.

برای مثال شاید شرکتی محصولی تولید کند که از مواد سازگار با محیط زیست تولید و یا با سازمان‌های اجتماعی همکاری نزدیک داشته باشد. این بدان معناست که فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی شرکت می‌تواند جامعه بزرگ‌تری را تحت تأثیر قرار دهد. به طور کلی مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR) به سه دسته مسئولیت‌های محیطی، خیرخواهانه و اخلاقی تقسیم می شوند.

اقسام مسئولیتهای اجتماعی:

مسئولیت های اجتماعی محیطی:

یکی از جنبه‌های CSR، مسئولیت‌های محیطی می‌باشد که در این نوع از مسئولیت‌های اجتماعی، شرکتها بخش بزرگی از تمرکز خود را بر روی حفظ محیط‌زیست و منابع طبیعی می‌گذارند. به‌طورمثال سازمانی اعلام می‌کند که دیگر از کربن‌های جوهری استفاده نمی‌کند. درنمونه‌دیگر یک کمپانی تولید تلفن همراه اعلام کرد که تمامی اجزای ساخت محصولات خود کاملاً با موادزیست تخریب‌پذیر درست شده که پس از مصرف، در طبیعت تجزیه می‌شود.

مسئولیت های اجتماعی خیرخواهانه:

در این نوع از CSR شرکتها مسئولیت خود را در نظر گرفتن خدمات اجتماعی و رفع معضلات اجتماعی دانسته و برای رفع این معضلات تحت عنوان کمپین‌های مختلفی تلاش می‌کند. به‌طورمثال یکی از کمپانی‌ها در ایران اقدام به حمایت از کودکان خیابانی کرده بود؛ همچنین یکی از شرکت‌های لوازم شوینده برای حمایت از معلولین تمام کارمندان خود را از میان معلولین کشور انتخاب نموده است. یا در نظر گرفتن بخشی از بودجه شرکت برای درمان بیماران خاص از جمله این فعالیت‌هاست.

مسئولیت های اجتماعی اخلاقی:

در این سطح، جنبه اخلاقی مسئولیت اجتماعی از اهمیت بیشتری برخوردار است. این مسئولیت‌ها شامل پرداخت حقوق بالاتر به کارمندان از طریق مکانیزم پاداش، فراهم نمودن فرصت اشتغال برای بیکاران، اجتناب از کارکردن با شرکت‌های دارای سابقه و شهرت منفی و غیره می‌باشد. این نوع از مسئولیت اجتماعی برای شرکت‌هایی است که تنها به سود بیشتر توجه نداشته و به فکر حل مشکلاتی هستند که کمتر بدان‌ها پرداخته شده است.

کمیسیون مسئولیت‌های اجتماعی فرانگران:

انجمن فرانگران نوین، دارای مجوز از اداره کار، رفاه و تامین اجتماعی به عنوان باشگاه تعاملی صنعتگران و کارآفرینان با همراهی جمعی از بزرگان و افتخارآفرینان کارآفرینی، صنعت و خدمات در سطح استان و کشور همواره در

صدد ایجاد بستر تعاملات سازنده فی‌مابین ارکان مختلف زنجیره تولید، کارآفرینی و اشتغال بوده است و در این جهت بیش از سیزده سال پشتوانه تجربی و حرفه ای را از سرگذارنده است. فرانگران با درک اهمیت این موضوع، قصد دارد با بهره مندی از توان اعضا و سایر ارکان اکوسیستم کار و کارآفرینی، با ایجاد کمیسیون مسئولیت‌های اجتماعی، ضمن هدفمند نمودن فعالیتهای عام المنفعه و مدیریت آن، نسبت به بازآفرینی جایگاه مسئولیت‌های اجتماعی و نقش آفرینی در این حوزه اقدام نموده و هم چنین در رابطه با مسائل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست‌محیطی و در کل، در تمامی جنبه‌ها و لایه‌های اجتماعی اثرگذار بوده، واکنش نشان دهد یا آغازگر فعالیت‌هایی باشد که درنهایت به سود جامعه است.

این کمیسیون با حضور اعضای فرانگران، بزرگان صنعت و کارآفرینی کشور، مشاوران و سرمایه‌های اجتماعی از حوزه های متنوع حرفه ای با مدیریتی واحد و متمرکز تشکیل و نقش آفرینی خواهد نمود. کمیسیون مسئولیت‌های اجتماعی، برپایه ایجاد تعادل بین اقتصاد و اکوسیستم (جامعه) سعی دارد این تفکر که هر فردی نسبت به منافع و حقوقی که دارد، در قبال جامعه نیز مسئولیت دارد را به افراد به عنوان یک فریضه (امر به معروف) یادآوری و هدایت نماید.

بنابراین این کمیسیون نسبت به همه مسائل پیرامونی از جمله مسائل زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی حساس بوده و در حد توان خود برای حل بحران‌ها و مسائل مختلف و ایجاد تعادل در اکوسیستم جامعه فعالیت خواهد نمود.

چشم انداز:

ایجاد شبکه ای هدفمند، هوشمند و پایدار از عناصر فعال در زیست بوم دانش-صنعت-کارآفرینی-تجارت در افق ۱۴۰۴، ارائه الگوهای نوآورانه ملی و بین المللی به منظور ایفای نقش تاثیرگذار در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی، حفظ و ارتقاء جایگاه برتر در توجه به خدمات عالم المنفعه هدفمند در کشور و تبدیل شدن به برند ملی در زمینه مشاوره و منتورینگ در خصوص جهت دهی سرمایه و منافع به حوزه‌های نیازمند و مستعد در سطح کشور و ایجاد بستری پویا جهت حمایت و مشارکت نخبگان حوزه‌های علمی، صنعتی و خدماتی در راستای مسئولیت‌های اجتماعی.

ماموریت:

شبکه سازی هدفمند عناصر و فعالان در حوزه های متنوع حرفه ای و کاری از جمله حوزه های علم، نوآوری، صنعت، کارآفرینی، گردشگری و بهداشت به منظور تسهیم دانش و تخصص، هدایت سرمایه و حمایت از برنامه های تعریف شده در چارچوب مسئولیت‌های اجتماعی با اتکاء به مبانی معنوی، معرفتی کشور. بر این اساس، اهداف این کمیسیون بدین شکل تعریف می گردد:

اهداف:

- توسعه و تقویت همکاری‌های ملی و بین المللی در زمینه پیاده سازی طرحها و برنامه‌های عام المنفعه.
- هموار نمودن مسیر کار و کسب و درآمد زایی برای مددجویان و سایر ذینفعان با اولویت طرح‌های مبتنی بر خوداشتغالی، تجاری‌سازی و توسعه بازار محصولات و خدمات ایشان.
- تقویت روحیه خیرآفرینی، ترویج نگرش در خصوص نقش‌آفرینی در خصوص مسئولیت‌های اجتماعی.
- تقویت باور و فرهنگ عمومی نسبت به مسئولیت‌های اجتماعی.
- ساخت آینده متوازن با نقش‌آفرینی موثر خیرین و برندها در قالب توجه به مسئولیت‌های اجتماعی و کاهش آسیب‌های مدنی و اجتماعی.
- افزایش توان رقابتی شرکت‌های عضو انجمن و سایر برندها در خصوص توجه به حوزه مسئولیت‌های اجتماعی.
- شبکه‌سازی و گردهم‌آوری گروهی از فعالان و متخصصان حوزه‌های مختلف دانش، فن، تجربه و تولید با رویکرد بازآفرینی نقش مسئولیت‌های اجتماعی و تعریف شاخص‌ها و برنامه‌ها.
- فراهم نمودن شرایط لازم برای توانمندسازی و بروز استعداد و شایستگی در جامعه هدف (مددجویان) در جهت پایدارسازی وضعیت معیشتی و درآمدی ایشان.
- کمک به رشد اخلاقی، معنوی، تحصیلی، تقویت و تحکیم بنیان خانواده.

- تقدیر و تکریم بزرگان و پیشکسوتان حوزه خیرآفرینی و مسئولیت‌های اجتماعی، معرفی الگوهای نمونه به جامعه.
- گفتمان‌سازی برای هدایت سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی.
- تشکیل صندوق خدمات اجتماعی به‌منظور توانمندسازی کودکان کار، کودکان بدسرپرست، زنان سرپرست خانوار، ورشکستگان، سالمندان نیازمند، کودکان یتیم نیازمند، ورزشکاران حرفه‌ای نیازمند و

آیین نامه اجرایی کمیسیون مسئولیتهای اجتماعی

فصل اول: تعاریف و ساختار

ماده ۱ کمیسیون مسئولیت اجتماعی یکی از کمیسیونهای تخصصی فرانگران است که تحت نظارت هیأت رئیسه فرانگران تشکیل و در جهت اجرای اهداف مندرج در این آیین نامه فعالیت می نماید. در این آیین نامه، به جهت رعایت اختصار از عنوان کمیسیون و فرانگران استفاده شده است.

ماده ۲ مسئول کمیسیون توسط اعضای هیأت رئیسه فرانگران از بین اعضای فرانگران و یا خارج از ایشان انتخاب می شود. لازم است به منظور حصول جمع بندی بهتر در این مورد، اعضای که تمایل به قبول تصدی مسئولیت کمیسیون را دارند سوابق و برنامه های خود را به هیأت رئیسه ارائه نمایند.

ماده ۳ کمیسیون متشکل از مشاورها و اعضا هستند که از بین افراد واجد شرایط بر اساس توانایی ها و علائق به پیشنهاد و تایید مسئول کمیسیون به عضویت کمیسیون درآمده و بر طبق وظایف مندرج در این آیین نامه فعالیت می نمایند.

تبصره ۱ اعضای کمیسیون می تواند در اولویت از اعضای فرانگران انتخاب گردد.

تبصره ۲ تشکیل جلسات کمیسیون حداقل در ماه یک بار تشکیل خواهد شد.

تبصره ۳ کمیسیون می تواند با اطلاع هیأت رئیسه نسبت به تعیین نمایندگان در شعب فرانگران اقدام و در چارچوب وظایف ارتباط داشته باشد.

تبصره ۴ کلیه مکاتبات کمیسیون با سربرگ و شماره ردیف دفتر فرانگران با درج کمیسیون مسئولیت اجتماعی در سربرگ، صورت خواهد گرفت.

تبصره ۵ مواضع و نظرات کمیسیون فقط از طرف رئیس کمیسیون و در غیاب ایشان، نایب رئیس کمیسیون مطرح خواهد شد.

ماده ۴ رئیس کمیسیون می تواند به منظور انجام هرچه بهتر امور و تقسیم وظایف محوله در جهت تشکیل کارگروههایی درون کمیسیون متشکل از اعضاء فرانگران یا سایرین به صورت تمام وقت یا پاره وقت جهت همکاری در این بخش ها دعوت به عمل می آورد.

ماده ۵ لازم است اعضای کمیسیون حتی الامکان از شرایط زیر برخوردار باشند:

۱. دارا بودن سوابق مرتبط حرفه ای و علاقه مندی نسبت به امور مرتبط با موضوع فعالیت کمیسیون.

۲. آشنایی با اصول کلی مرتبط با موضوع کمیسیون.

فصل دوم: وظایف

ماده ۶ در راستای اهداف مندرج در اساسنامه انجمن، کمیسیون مسئولیت اجتماعی وظایف زیر را بر عهده دارد:

۱. معرفی یا اعزام نماینده در خیریه‌ها و سایر مراکز که به نحوی مرتبط با فعالیت کمیسیون است.
 ۲. ایجاد زمینه آشنایی اعضا با فعالیت کمیسیون مسئولیت اجتماعی.
 ۳. جلب مشارکت اعضا و سایر خیرین جهت حضور و مشارکت در طرح‌ها و برنامه‌های کمیسیون.
 ۴. تلاش در جهت کمک به خوداشتغالی و کارآفرینی افراد حائز شرایط، توسعه بازار محصولات و خدمات ایشان.
 ۵. اقدام در جهت تاسیس و ایجاد صندوق خدمات اجتماعی.
 ۶. ارائه طرح و پیشنهاد در خصوص هدایت سرمایه‌ها و منابع مالی به بسترهای مستعد و شناسایی شده.
 ۷. مشارکت در ایجاد سازوکاری که به توسعه کار و کسب افراد نیازمند کمک کند؛ از جمله ایجاد بازارچه‌های هنری و مشاغل سنتی و ...
 ۸. ایفای نقش مطالبه‌گری اجتماعی در حوزه وظایف و مسئولیتهای کمیسیون.
 ۹. ارائه طرح و برنامه در خصوص نحوه توزیع کمک‌ها و خدمات عالم المنفعه به جامعه هدف و مدیریت آن.
 ۱۰. ایجاد پیوست فرهنگی در راستای ایفای نقش مسئولیت‌های اجتماعی به سایر ارکان و خدمات فرانگران و اعضای ایشان.
 ۱۱. کمک به ایجاد ساختار و بستری که منفعت عمومی داشته باشد با مشارکت و همراهی سایر کمیسیون‌های فرانگران از جمله: ایجاد فضاهای مناسب کار و کسب خرد، مشارکت در ایجاد نهادهای مدنی و مردم نهاد در زمینه حمایت از فعالین تولیدی، پیشکسوتان (مانند جامعه یآوری صنعت)، کمک به تامین ملزومات آموزشی و لوازم التحریر مورد نیاز دانش آموزان از برندهای عضو انجمن و یا خارج از انجمن و ...
 ۱۲. ایجاد رسانه حمایتی در راستای تبیین و ترویج اهداف کمیسیون.
 ۱۳. برگزاری رویداد و همایش‌هایی با هدف معرفی الگوهای ممتاز به جامعه از جمله انتخاب پارکبانهای نمونه استان، پرستاران نمونه کشور، معلمان نمونه شهر و کارگران نمونه و ...
 ۱۴. بررسی درخواست‌ها و پیشنهادات در خصوص ایفای نقش موثر در قبال مسئولیتهای اجتماعی.
- تبصره ۶** کمیسیون مسئولیت اجتماعی موظف است در موارد مرتبط با وظایف سایر کمیسیون‌ها، هماهنگی لازم را با آنها بعمل آورد.

ماده ۷ رئیس کمیسیون توسط هیأت رئیسه فرانگران تعیین می‌گردد و می‌تواند از بین اعضای

فرانگران یا خارج از آن باشد، وظایف رئیس کمیسیون به شرح زیر است:

۱. انتخاب نایب رئیس و دبیر کمیسیون.
۲. برقراری ارتباط دوسویه بین هیأت رئیسه و کمیسیون.
۳. تأیید مکاتبات و نامه‌های ارسالی از کمیسیون.
۴. گزارش عملکرد کمیسیون به هیأت رئیسه.
۵. تشکیل و هدایت واحدهای مورد نیاز در کمیسیون.

ماده ۸ لازم است اعضای کمیسیون و واحدهای تابعه آن حتی المقدور تجربه، دانش و یا تخصص در

حوزه فعالیت کمیسیون داشته باشند.

ماده ۹ در اولین جلسه کمیسیون، یک نفر به عنوان نایب رئیس و یک نفر به عنوان دبیر کمیسیون از

طرف رئیس کمیسیون معرفی و با اکثریت اعضای کمیسیون انتخاب می‌گردد.

دبیر کمیسیون وظایف زیر را برعهده دارد:

۱. برگزاری جلسات و تنظیم صورت جلسات و پیگیری مصوبات.
۲. رابط کمیسیون مسئولیت اجتماعی با سایر کمیسیون‌های فرانگران.
۳. هماهنگ کننده فعالیت‌های کمیسیون.
۴. تهیه گزارش فعالیت کمیسیون جهت ارائه به هیأت رئیسه و در صورت لزوم طرح در جلسات.

فصل سوم: سایر مقررات

ماده ۱۰ پس از تشکیل و یا تغییر و تحول در هیأت رئیسه و یا هر یک از کمیسیون‌ها، هیأت رئیسه

موظف است ظرف مدت حداکثر ۲ ماه نسبت به اعلام موارد تفویض اختیارات مندرج در این آیین‌نامه

اعلام نظر نماید. بدیهی است هیأت رئیسه مختار به تغییر نظرات پیشین خواهد بود.

ماده ۱۱ مدت زمان فعالیت کمیسیون چهارسال خواهد بود که در پایان دو سال اول فعالیت کمیسیون

بازنگری و چنانچه لازم باشد تغییرات در جهت رشد بهتر و پویایی ایجاد گردد و هیأت رئیسه فرانگران

می‌تواند تغییرات را اعمال نمایند.

ماده ۱۲ این آیین‌نامه در تاریخ ۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ مشتمل بر ۱۲ ماده و ۶ تبصره به تصویب هیأت رئیسه

فرانگران رسید.